

Arne Vagn Jakobsen – Træets ven

23. maj 1942 – 1. december 2023

Arne blev født som den yngste i en søskendeflok på fem i det røde murstenshus i Glamsdalen i den sydlige udkant af Glamsbjerg på Vestfyn, det sted, som blev rammen om hele hans liv. Hans far Alfred var anlægsgartner, og hvor han måske især var interesseret i det grå gartneri, herunder ikke mindst opsætning af kampestenmure, var det tidligt planterne, især træer og buske, som optog Arne.

LÆRETID

Arne kom i lære som gartner i Asger M. Jensens store planteskole i Holmstrup lidt uden for Odense. I 2014 var Dansk Dendrologisk Forening på ekskursion i Odense-området, og derved fik Arne lejlighed til at gense bygninger og forevisningshaven, som da ejedes af det spirituelle kollektiv Solens Hjerter.

Efter læretiden kom Arne til Aksel Olsens planteskole i Kolding. Han fik en livslang forbindelse hertil, for Aksel Olsens planteskole blev til Geografisk Have. Så sent som i maj 2022 kunne man der på det årlige plantemarked møde Arne, der solgte af sine egenproducerede sjældne buske og træer.

Aksel Olsen så Arnes kvalifikationer, og han fik skaffet ham en læreplads på Hilliers berømte planteskole i det sydlige England. Her fik han tilnavnet "The Man with the Oak Leaf," fordi han blev afsløret i til sit herbarium at have snuppet et blad fra en lille sjælden netop hjemkommet eksotisk eg. Hilliers planteskole har ikke

så meget produktion længere, men en stor del er omdannet til et arboret, som Arne også havde fornøjelsen af at se på Dansk Dendrologisk Forenings medlems-tur til det sydlige England i 2017 (fig. 1).

EGEN PLANTESKOLE

Arne vendte tilbage til Asger M. Jensens planteskole for et enkelt år, men etablerede så sidst i 1960'erne sin egen planteskole på forældrenes ejendom. Et tomatgartneri, der stødte op til, blev opkøbt, så planteskolen fik et samlet areal på ca. 3 ha (fig. 2).

Arne og hans far arbejdede sammen i mange år. Hans far tog sig hovedsageligt af anlægsgaver, hvor Arne i højere grad havde sit virke på planteskolen med opformering af alverdens planter, især

Fig. 1. Arne siddende på foden af et abetræ, *Araucaria araucana*, på Dansk Dendrologisk Forenings tur til Sydengland 2017. Foto: Ove Lustü.

Fig. 2. Indkørslen til Arnes planteskole flankeret af stenarbejde i sin tid udført af hans far. Foto: Karin Ahlmann Jensen.

Fig. 3. Arnes planteskole var efterhånden groet sammen til en jungle af alverdens sjældne planter. Foto: Karin Ahlmann Jensen.

træer og buske. Der blev bestilt planter hjem, vist mest fra Tyskland, men det var ikke helt ualmindeligt i mange botaniske haver, arboreter og plantesamlinger, at se Arne – ofte sammen med sin far – gå rundt og tage frø og nok især pødekviste, som han opformerede i planteskolen.

Arne var kendt for at kunne få podninger til at lykkes, som stort set ingen andre havde succes med. Dette betød, at Arne blev leveringsdygtig i mange arter, som det ellers kunne være ganske vanskeligt for Liebhaberere at skaffe, og det havde faktisk også den betydning, at det undertiden var muligt hos Arne at genfinde en klon af en plante, som var gået tabt i en samling.

Arne var specielt interesseret i de lidt anderledes planter, fx sorter med afvigende bladformer og farvetegninger, og heksekoste var han særligt optaget af at kunne opformere til dværgsorter, som han – måske lidt ubeskedent – gerne opkaldte efter sig selv. Selv en efterhånden ikke helt ung Arne havde svært ved at

holde sig tilbage fra at klatre højt op i et træ for at tage materiale fra en heksekost, han havde fået øje på.

I slutningen af 1990'erne døde Arnes forældre i en ganske høj alder, hans far blev næsten 90 år, men var aktiv til det sidste. Arne fortsatte såvel arbejdet med planteskolen som diverse anlægsopgaver, ikke mindst på flere fynske godser.

Arnes planteskole var bestemt ikke det, man i dag ville kalde et havecenter (fig. 3). Tydelige navneskilte og priser var der ikke mange af, og hvis der overhovedet var en systematik, så var den kun kendt af Arne. Derfor var man nødt til at have Arne med rundt, hvis man skulle gøre sig håb om at finde det, man var på jagt efter. Til gengæld kunne man jo så komme hjem med en hel del, man ikke forinden havde haft i tankerne (fig. 4).

Fig. 4. Her blandt de såkaldte salgplanter nød man gerne en "Odense" (pilsner fra Albani Bryggerierne) sammen med Arne som afslutningen på et besøg. Foto: Karin Ahlmann Jensen.

Arnes kunder var ikke de helt almindelige haveejere, men klart de særligt dedikerede, blandt disse var faktisk Dronning Ingrid.

Det kunne være vanskeligt for Arne at forlade planteskolen i længere tid ad gangen, fordi han så skulle have nogle til at passe vanding – og måske også til at fodre kattene. Men Arne var en herlig deltager at have med på ture med Dansk Dendrologisk Forening, hvor han på sin egen stilfærdige måde kunne bestemme de arter, alle andre havde givet op over for.

INTERNATIONALE KONTAKTER

I sine senere år foretog han også en rejse til Kina, hvor hans kuffert på hjemturen vist bugnede af alverdens frø og podedkviste. Det var nok før, man tog sådanne indførsler så tungt.

En stor oplevelse for Arne var, da den internationale dendrologiske forening (International Dendrology Society, IDS) i juni 2015 aflagde hans planteskole et besøg. Ved sådanne lejligheder takkes værten almindeligvis med en lille plantegave og en plakette til opsætning ved planten. I Arnes tilfælde havde jeg endda skaffet to planter, hvortil en af deltagerne efterfølgende over for mig bemærkede, at Arne da virkelig ikke behøvede flere planter i betragtning af det enorme antal, han allerede havde. Den pågældende kendte tydeligvis ikke Arne!

Arnes stolthed over det fornemme besøg var stor. Da jeg senere spurgte ham, ved hvilken af de to planter, han havde valgt at opsætte plaketten, var svaret, at den havde han skam sømmet op på et træ ved indkørslen, så alle kunne se den, og der sad den så siden (fig. 5).

NOGLE PLANTER LEVER VIDERE

Arnes senere år blev tunge. Han levede i en slags tidslomme, uden vilje til at tage mere nutidige kommunikationsmidler til

Fig. 5. IDS-plaketten på træet ved indkørslen til Arnes planteskole, december 2023. Foto: Karin Ahlmann Jensen.

sig, og det blev vanskeligt for ham at opretholde kontakten til andre "plantsmen" i ind- og udland, når den skulle foregå via fastnettelefonen og brevsprækken. Det hårde liv under med vor tids øjne temmelig primitive forhold havde slidt fysisk på ham, og også mentalt blev Arne desværre ganske svækket, så til sidst blev han nødt til at forlade det sted, hvor han havde tilbragt hele sit liv.

Der har været initiativer i forhold til at redde nogle af Arnes mange planter, og en smule er nu – også med hans arvingers velvillige medvirken – plantet i fx Arboretet i Hørsholm, Forstbotanisk Have i Charlottenlund, Landbohøjskolens Have på Frederiksberg, Geografisk Have i Kolding samt Gerlevparken.

Men i de senere år er en meget stor del af planterne i Arnes planteskole desværre gået til på grund af manglende vanding i de tørre sommerperioder og oversvømmelser om vinteren. Man må håbe på, at den nye ejer af ejendommen vil forstå, at det tilsyneladende kaos gemmer på en helt unik samling af usædvanlige planter, som det kunne være værd at tage hensyn til, når en fremtidig anvendelse af arealet planlægges.

Fig. 6. Navneskilt fra Køng kirkegård, det rette botaniske navn er nu *Magnolia obovata*. Foto: Peter Hoffmann.

Arne blev bisat d. 16. december 2023. Hans urne er nu nedsat sammen med hans forældres og en søsters på kirkegården i Køng i en afdeling, som Arne anlagde sammen med sin far. Denne afdeling har nærmest karakter af et lille arboret med en del lidt specielle træer forsynet med navneskilte (fig. 6).

Arnes arvinger (hans søskendebørn) har til hans gravsten, en sten, som Arne i sin tid selv har fundet, valgt en i sandhed dækkende beskrivelse af Arne: *Træets ven* (fig. 7).

Tak til Arnes niece Karin Ahlmann Jensen for at have bidraget med oplysninger om Arne og for at stille sine billeder til rådighed.

Peter Hoffmann

Fig. 7. *Træets ven*. Foto: Peter Hoffmann.

Fig. 8. Stemningsbilleder fra planteskolen. Foto: Karin Ahlmann Jensen.